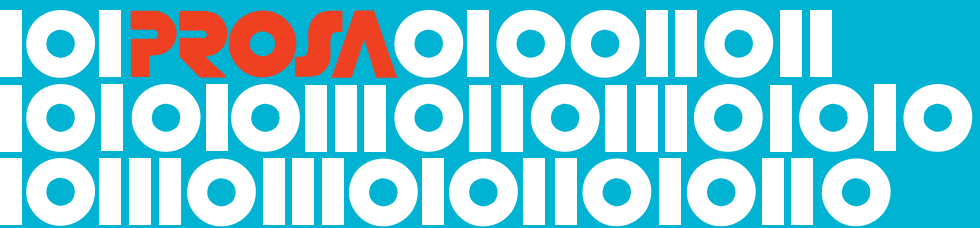

„Kodeks for it-folk: Etik og professionel adfærd“

Dansk udgave af
ACM/IEEE

Software Engineering Code of Ethics and Professional Practice

FORBUNDET AF IT-PROFESSIONELLE

København maj 2006

PROSA

Forbundet af It-professionelle

prosa.dk

Telefon: 3336 4141

Fax: 3391 9044

prosa@prosa.dk

formand@prosa.dk

faglig@prosa.dk

prosa@minakasse.dk

København - Forbund og Min A-kasse

Vester Farimagsgade 37A

1606 København V.

Åbningstid: 9 - 15, mandag dog 10 - 15

Aarhus

Møllegade 9 - 13,

8000 Aarhus C.

Åbningstid: alle hverdage kl. 10 - 15

Odense

Overgade 54,

5000 Odense C.

Åbningstid: alle hverdage kl. 10 - 15

Redaktion:

Steffen Stripp

København april 2006

Teknisk produktion:

PROSA.

Illustration: iStockphoto.com

Tryk:

Paritas Digital Service ApS

Genoptrykt maj 2011

Kodeks for it-folk: Etik og professionel adfærd

Dansk udgave af

Software Engineering Code of Ethics and Professional Practice
(Version 5.2) as recommended by the ACM/IEEE-CS Joint Task
Force on Software Engineering Ethics and Professional Practices.

Indhold

Indledning.....	4
Introduktion.....	6
Uformel test	7
Noter.....	8
Kodeks for it-folk: Etik og professionel adfærd.....	9
Kort version.....	9
Præambel.....	9
Fuld version.....	10
Præambel.....	10
Princip 1: Offentligheden.....	12
Princip 2: Kunde og arbejdsgiver.....	12
Princip 3: Produktet	12
Princip 4: Dømmekraft.....	14
Princip 5: Ledelse.....	15
Princip 6: Profession	16
Princip 7: Kollegaer.....	17
Princip 8: Selv	18

Indledning

Af Steffen Stripp*

PROSA - Forbundet af it-professionelle organiserer it-folk som arbejder med alle aspekter af udvikling og drift af it-systemer. Med forskellig uddannelsesmæssig baggrund er it-folk samlet i PROSA for at varetage egne og fagets interesser. PROSA har gennem hele sin historie påtaget sig et ansvar for hvordan it-systemer påvirker samfundet og andre faggrupper som skal være brugere af it-systemet. Foreningen har dog ikke vedtaget en etisk adfærdskodeks, men har inkluderet holdninger hertil i forskellige programvedtagelser fra PROSA's delegeretmøder. F.eks. hedder det i det seneste principprogram [1]: „Det er af stor betydning, at de it-professionelle forholder sig bevidst til de samfundsmæssige konsekvenser ved udøvelse af faget. PROSAs varemærke skal være et højt niveau af it-faglighed og hæderlighed.“ Endvidere har PROSA for eksempel været meget aktiv omkring databeskyttelse og overvågning og har udsendt vejledninger til it-folk om Persondataloven.

En veludarbejdet etisk adfærdskodeks kan være en styrke for de der arbejder med it-systemudvikling, og kan bidrage til at der ved undervisning af kommende it-professionelle kan konsolideres en professionel faglig kultur. Betydningen af at være it-professionel er ikke fastlagt med en standard eller entydigt definition. Men de centrale begreber for at udvikle it-systemer professionelt må være ansvar og kvalitet. Der er i dagligsproget indsnævet sig den opfattelse, at det at være professionel indebærer, at man er hurtig, smart og arbejder uden personlig stillingtagen – det kan ikke være mere forkert! Den it-professionelle stræber efter kvalitet, hvilket i praksis vil sige den rigtige kvalitet, men aldrig dårligt eller 'for smart'. Og den it-professionelle er bevidst om sit ansvar for kvaliteten både personligt og som del af det team hun indgår i.

Det skal i denne forbindelse nævnes, at en ansat it-professionel ikke er forpligtet til at udføre en instruks om en opgave som er i

strid med gældende ret, f.eks. Arbejdsmiljøloven, Bogføringsloven eller Persondataloven. Tværtimod er man forpligtet til ikke at udføre opgaven. I et hver it-projekt vil det være en del af de ansvarliges opgave at sikre at lovgivning mv. overholdes.

Der findes ikke en etisk adfærdskodeks, som er almen accepteret af it-folk og it-branchen i Danmark. En for længst forsvunden organisation, EDB-Rådet udsendte i 1980 et sæt "Etiske regler for datamatikere" [2]. Disse etiske regler fik ikke større gennemslagskraft og gik med EDB-Rådets lukning i begyndelsen af 1980'erne i glemmebogen. Der har ikke siden været forsøg på etablering af en etisk adfærdskodeks. Det er derfor en god idé at udbrede kendskabet til ACM og IEEE's fælles etiske adfærdskodeks. Den kan for det første anvendes til at etablere en diskussion blandt it-folk om behov for opmærksomhed på etiske spørgsmål – og professionel adfærd. Dernæst kan "Kodeks for it-folk:

etik og professionel adfærd" anvendes af it-folk når de står overfor problemstillinger som involverer en faglig og etisk stillingtagen. Endelig rejser ACM/IEEE kodeksen også spørgsmålet om der er mulighed for at etablere en etisk adfærdskodeks som kan accepteres af it-folk og it-branchen i Danmark.

"Kodeks for it-folk: etik og professionel adfærd" er udarbejdet af de to USA baserede foreninger: Association for Computing Machinery (ACM) og Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) [3]. Der er tale om to ganske betydende faglige organisationer i it-verdenen, og der har specielt i ACM's 'Special Interest Group Computers and Society' (SIGCAS) været en lang tradition for at behandle sociale og etiske spørgsmål i sammenhæng med udbredelse af it i samfundet. Arbejdet med en fælles kodeks blev startet i 1994 og efter flere udkast og ændringer blev den seneste version vedtaget i 1999.

Introduktion

Jeg skal ikke gennemgå kodeksen. Den er meget pædagogisk opbygget med en introducerende præambel til såvel den korte version og den fulde version. Præamblerne bør bestemte læses. Men det er vigtigt at forstå udgangspunktet: Kodeksen er ikke et sæt regler der kan slås op i, når der er problemer, for at finde ud af hvordan man skal agere. Kodeksen er en hjælp til stillingtagen i konkrete situationer, hvor der skal tages beslutninger. De otte principper angiver retning og holdninger der skal stræbes efter. I den efterfølgende fulde version uddybes hver princip i en række paragrafer med mere detaljerede eksempler og regler. Kodeksen afspejler dermed også de to grundlæggende etiske teorier: regel etik, som udpeger bestemte regler der skal overholdes, og konsekvens etik, som fremhæver at man skal vurdere konsekvenserne af handlingen. Oftest vil man i overvejelse af en konkret etisk problemstilling have brug for at benytte begge indfaldsvinkler.

I paragraf 1.01 fremhæves det bærende princip for en professionel holdning: It-folk skal ”Tage det fulde ansvar for eget arbejde”. It-systemer udvikles i projekter, som involverer en række it-folk med forskellige opgaver bl.a. analyse og dialog med brugere og kunde, design, programproduktion, projektledelse, kvalitetssikring, test og uddannelse. For større systemer sker udviklingen endog i flere projektgrupper, som arbejder på hver deres del af systemet. Projektet gennemføres også i en række faser, hvor man bygger videre på beslutninger, der er taget på et tidligere tidspunkt. Det er min tolkning af princippet om ansvar, at der må arbejdes med en ’kæde-model’, hvor hver enkelt it-professionel har

et selvstændigt ansvar for, at de opgaver hun udfører lever op til en kvalitet hun kan stå ved. Derfor må hun selvstændigt – eller sammen med sine kolleger – overveje de beslutninger der er taget og som er grundlag for hendes arbejde; og selvfølgelig overveje de beslutninger hun selv træffer [4]. Det skal i denne sammenhæng bemærkes at kodeksen har et særlig princip nr. 5: Chefer og ledere inden for it skal tilslutte sig og fremme en etisk tilgang til ledelse af systemudvikling og – vedligeholdelse. Og jeg skal fremhæve paragraf 5.12: ”Ikke lade det komme nogen til skade at de udtrykker etisk bekymring om et projekt”, der lægger op til en levende og åben dialog på arbejdspladsen om etik og professionel adfærd. Ved siden af dette professionelle ansvar findes der et juridisk ansvar som baserer sig på kontrakter og aftaleret, som den juridiske person – typisk en virksomhed – må bære.

Det understreges i præambelen at; it-folk skal være deres samfundsmæssige ansvar bevidst og forstå at it-systemer kan have konsekvenser både for brugere af systemet og andre berørte. Hensynet til offentlighedens helbred, sikkerhed og velfærd er det vigtigste princip. Når dette så udmærket fremhæves, er det efter min opfattelse beklageligt, at der ikke i kodeksen er en klar henvisning til Menneskerettighederne. De udgør et sæt etiske principper i juridisk form, som alle, på tværs af forskellige livsgrundlag, må være enige om [5]. Menneskerettighedernes grundlag er FN’s Verdenserklæring fra 1948, som er givet et juridisk grundlag i to konventioner henholdsvis om ”Civile og politiske rettigheder” (1968) og om ”Økonomiske, sociale, og kulturelle rettigheder” (1968). Videre er

Europarådets Menneskerettighedskonvention (1950), som via lov er blevet en del af dansk ret, et vigtigt grundlag [6]. I situationer, hvor der rejses etiske og moralske spørgsmål i forbindelse med it-systemudvikling bør Menneskerettigheder – som i dag er uddybet af en omfattende række konventioner, anbefalinger og domme – inddrages i vurdering af konsekvenser af it-systemet, da de fastsætter grænser som ikke kan overskrides.

Kodeksen foreskriver en høj grad af åbenhed overfor interessenter i bred forstand, dvs. overfor brugere, berørte og offentligheden i almindelighed. Det hedder i paragraf 1.04 at it-folk skal meddele rette personer eller myndigheder enhver aktuel eller potentiel fare for brugeren, offentligheden eller naturen. Under princip 4 ’Dømmekraft’, hedder det i paragraf 4.05, at it-folk skal ”Orienter alle involverede parter, når der opstår interessekonflikter, som ikke på fornuftig vis kan undgås eller undviges”. Det er rigtig fint med åbenhed – men det er langt bedre at føre dialog med interessenterne; og endnu bedre hvis interessenterne indgår i en samlet dialog. Fra en faglig synsvinkel vil dialog fremskaffe viden, som er nødvendig for systemudviklingen, og medvirke til accept og forandringsparathed som er nødvendig for implementering. Fra en etisk synsvinkel er dialog en civiliseret måde at håndtere interessekonflikter. Der bygges her på den opfattelse at etik dybest set handler om at omdanne konflikt til konsensus gennem en rationel dialog [7]. It-folks opgave i systemudviklingen kan være at sætte en sådan rationel dialog i scene bl.a. ved at give et fagligt grundlag for dialogen, ved at skabe en struktur for dialogen som fremmer

argumenter og saglighed, ved at afklare tekniske spørgsmål, ved at vælge egnede metoder som kan bidrage til dialogen og ved selv at arbejde åben og etisk.

Uformel test

Behandlingen af etiske og faglige spørgsmål, som behandles i kodeksen, bør være en integreret del af professionel systemudvikling. Der tages i et projekt mange, mange beslutninger. I denne beslutningsproces bør det indarbejdes, at der i sammenhæng med vurdering af kvalitet, overensstemmelse med tekniske og retlige standarder også foretages etiske overvejelser.

Jeg vil her ganske kort viderebringe 5 effektive uformelle tests, som kan afprøve om der behov for at foretage mere systematiske etiske overvejelser [8]:

- **Mor testen**
Vil du fortælle din mor om dine handlinger? Denne test afslører ganske simpelt om du inderst inde er stolt eller skamfuld over en handling.
- **TV testen**
Hvordan vil du have det med at dine/jeres handlinger blev beskrevet i TV avisen. Ville historien få dig/virkosomheden til at fremstå godt eller dårligt? Denne test afslører om du er i gang med handlinger der faktisk ikke tåler dagens lys og ikke helt er til at forsvare.
- **Lugter det testen**
Lugter situationen. Har du en – måske lidt udefinerlig – følelse af at det som du er i gang med ikke er rigtigt og i virkeligheden burde gøres på en

anden måde. Din umiddelbare følelse er ofte rigtig og i hvert fald bør det afklares ved en mere systematisk overvejelse.

- **I den andens sko testen**
Hvordan ville din vurdering være hvis du var i den andens sko. Hvis det var dig som skulle være bruger eller blive berørt af systemet? Hvis du nødvendig ville være i den andens sko

så er der utvivlsomt et etisk problem i forhold til 'offentlighedens tarv', som bør overvejes.

- **Markedstesten**
Kan I bruge jeres handlinger til at markedsføre virksomheden? Hvis en forklaring til kunderne ikke vil give en fordel så er der nok et etisk problem, som kræver overvejelse.

Noter

* Steffen Stripp var formand for PROSA 1985 – 90. Steffen er uddannet edb-assistent (1979) og videreuddannet som Datanom (1996) med hovedopgaven: Professionel systemudvikling – hvor godt er godt nok? Steffen arbejder som it-projektleder og holder en IPMA project-manager certificering. Steffen var fra 1996 – 2001 medlem af Statens IT-sikkerhedsråd og har udarbejdet PROSA's vejledning om persondataloven.

1. Kan ses på PROSA's netsted: <http://www.prosa.dk/om-prosa/princip-program/>
2. EDB-Rådets "Ethiske regler for datamatikere" er mig bekendt ikke publiceret så de er tilgængelige i dag.
3. Nærmere information om ACM og IEEE kan findes på deres netsteder: www.acm.org og www.ieee.org.

4. Spørgsmål om ansvar behandles f.eks. i Deborah G. Johnson: Computer Ethics kap. 7 (1994)
5. Se nærmere om Menneskerettigheder på www.menneskeret.dk. Her kan du hente de nævnte dokumenter og finde mere information om menneskerettigheder.
6. Lovbekendtgørelse nr. 750 19/10/1998: Bekendtgørelse af lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.
7. Denne opfattelse er udviklet af den tyske filosof Jürgen Habermas i hans Diskurs etik.
8. Kallmann & Grillo: Ethical Decision Making and Information Technology (1993)

Kodeks for it-folk: Etik og professionel adfærd

Kort version

Præambel

Den korte version af kodeksen sammenfatter kodeksens bestræbelser på et niveau, hvor de er forholdsvis abstrakte. De paragraffer der er inkluderet i den fulde version giver eksempler på og forklarer detaljerne omkring, hvordan disse bestræbelser ændrer den måde, vi som professionelle it-folk handler på. Uden bestræbelserne virker detaljerne juridiske og kedelige, uden detaljerne virker bestræbelserne højtravende og tomme, men sammen udgør bestræbelserne og detaljerne en sammenhængende kodeks.

It-folk skal forpligte sig til at gøre analyse, specifikation, design, udvikling, test og vedligeholdelse af software til en almen-nyttig og respekteret profession. I overensstemmelse med deres forpligtelse til offentlighedens helbred, sikkerhed og velfærd skal it-folk efterleve de otte efterfølgende principper:

1. Offentligheden – It-folk skal handle i overensstemmelse med offentlighedens interesser.

2. Kunde og arbejdsgiver – It-folk skal handle på den måde, som bedst varetager

deres kunders og arbejdsgivers tarv i overensstemmelse med offentlighedens interesser.

3. Produktet – It-folk skal sikre, at deres produkter og efterfølgende modifikationer opfylder de højest mulige faglige standarder.

4. Dømmekraft – It-folk skal bevare integritet og selvstændighed i deres faglige bedømmelse.

5. Ledelse – Chefer og ledere inden for it skal tilslutte sig og fremme en etisk tilgang til ledelse af systemudvikling og –vedligeholdelse.

6. Profession – It-folk skal fremme professionens integritet og omdømme i overensstemmelse med offentlighedens interesser.

7. Kollegaer – It-folk skal være rimelige over for deres kollegaer og støtte dem.

8. Selv – It-folk skal deltage i en livslang læringsproces i deres udøvelse af professionen, og de skal fremme en etisk indstilling til professionens udførelse.

Fuld version

Præambel

Computere spiller en central og voksende rolle indenfor handel, industri, offentlig administration, medicinalbranchen, uddannelse, underholdning og i samfundet som helhed. It-folk deltager i arbejdet med analyse, specifikation, design, udvikling, certificering, vedligeholdelse og test af software. På grund af deres rolle i udviklingen af software, har it-folk betydelige muligheder for enten selv at gøre gavn eller at gøre skade, at gøre det muligt for andre at gøre gavn eller skade eller at påvirke andre til det. For at sikre at deres indsats i så stort omfang som muligt vil blive brugt til noget godt, må it-folk forpligte sig til at gøre systemudvikling til en almennyttig og respekteret profession. I overensstemmelse med denne forpligtelse skal it-folk overholde følgende kodeks for etik og professionel adfærd.

Kodeksen indeholder otte principper, som relaterer til handlinger udført af og beslutninger taget af professionelle it-folk, heriblandt systemudviklere, undervisere, ledere, rådgivere og it-arkitekter, såvel som elever og studerende inden for profes-

sionen. Principperne identificerer etiske forhold som individer, grupper og organisationer deltager i, og de primære forpligtelser indenfor disse forhold. Paragrafferne for hvert princip illustrerer nogle af de forpligtelser, som indgår i disse forhold. Forpligtelserne er funderet i it-folkenes menneskelighed, de specielle hensyn der bør tilgodeses de mennesker, som påvirkes af it-folks arbejde, og de enkelte elementer i udførelsen af systemudviklingen. Kodeksen foreskriver disse som forpligtelser for enhver, som ser sig selv som it-professionel eller stræber efter at blive det.

Det er ikke hensigten, at uddrag fra kodeksen bruges isoleret til at retfærdiggøre fejl i forbindelse med udførelse eller undladelse af udførelse af handlinger. Listen af principper og paragraffer er ikke udtømmende. Paragrafferne bør ikke ses som en angivelse af, hvad der er acceptabel eller uacceptabel professionel opførsel i en given praktisk situation. Kodeksen er ikke en simpel etisk algoritme, som frembringer etiske beslutninger. I nogle situationer kan standarder være i strid med hinanden

eller med standarder fra andre kilder. Disse situationer kræver, at it-folkene foretager deres egen etiske bedømmelse til at handle på den måde, som efter omstændighederne bedst er i overensstemmelse med ånden i kodeksen for etik og professionel adfærd.

Spændinger af etisk karakter løses bedst ved at tage hensyn til fundamentale principper, frem for blindt at følge omstændelige regulativer. Disse principper bør påvirke it-folk til generelt at overveje, hvem der påvirkes af det arbejde, de udfører, til at undersøge om de og deres kolleger behandler andre mennesker med passende respekt, til at tage i betragtning hvordan offentligheden, hvis den er rimeligt velinformeret, vil opfatte deres beslutninger. Desuden bør it-folk sætte sig ind i, hvordan de svageste personer påvirkes af deres beslutninger, samt overveje om deres handlinger vil blive bedømt som et værdigt stykke arbejde udført af en it-professionel. Af alle disse bedømmelser er hensynet til offentlighedens helbred, sikkerhed og velfærd det primære - med andre ord er "offentlighedens tarv" det centrale i denne kodeks.

Systemudvikling er en dynamisk og krævende profession, der kræver en kodeks, der kan tilpasses og er relevant i nye situationer, efterhånden som de dukker op. Kodeksen bistår selv med denne generalisering, it-folk og ledere indenfor professionen, som skal handle i en specifik sag ved at dokumentere professionens etiske holdning. Kodeksen stiller et etisk fundament til rådighed, som individer fra en gruppe eller hele gruppen kan påberåbe sig. Kodeksen hjælper med at konkretisere, hvilke handlinger der er etisk uforsvarlige, at efterspørge hos en systemudvikler eller en systemudviklergruppe.

Kodeksens funktion er ikke blot at fælde dom over tvivlsomme handlinger, den har også en vigtig belærende funktion. Eftersom kodeksen udtrykker en enighed mellem parter indenfor professionen om etiske anliggender, er den også et værktøj, der kan bruges til at uddanne både offentligheden og kommende it-professionelle om de etiske forpligtelser, der gælder alle it-folk.

Princip 1: Offentligheden

It-folk skal handle i overensstemmelse med offentlighedens interesser. Især skal it-folk efterleve følgende:

- 1.01. Tage det fulde ansvar for eget arbejde.
- 1.02. Afstemme egne samt arbejdsgiverens, klientens og brugerens interesser med hvad, der er i offentlighedens tarv.
- 1.03. Kun godkende software, når de har en velfunderet overbevisning om, at det er sikkert, at det overholder specifikationer, består af behørig test og ikke forringer livskvalitet, krænker privatlivets fred eller gør skade på naturen. Det endelige resultat af it-folkenes arbejde skal være til gavn for offentligheden.
- 1.04. Meddele rette personer eller myndigheder enhver aktuel eller potentiel fare for brugeren, offentligheden eller naturen, som de inden for rimelighedens grænser anser for at være forbundet med it-systemet eller tilhørende dokumentation.
- 1.05. Samarbejde i bestræbelserne på at adressere forhold som er af betydelig offentlig interesse og som er forårsaget af it-systemet, dets installation, vedligeholdelse, support eller dokumentation.
- 1.06. Være reel og undgå enhver vildledende udtalelse om it-systemer eller dertil hørende dokumentation, metoder og værktøjer - i særdeleshed når det gælder offentlige udtalelser.
- 1.07. Tage hensyn til forhold vedrørende fysiske handicap, fordeling af ressourcer, økonomiske mangler og andre faktorer, som kan nedsætte adgangen til fordelene ved it-systemer.
- 1.08. Være ansøret til at tilbyde sin faglige ekspertise i forbindelse med en god sag og bidrage til offentlige undervisning i it.

Princip 2: Kunde og arbejdsgiver

It-folk skal handle på den måde, som bedst varetager deres kunders og arbejdsgiveres tarv i overensstemmelse med offentlighedens interesser. I særdeleshed skal it-folk efterleve følgende:

- 2.01. Kun tilbyde at løse opgaver inden for deres kompetenceområde, og være ærlige og direkte omkring enhver begrænsning i deres evner og uddannelse.
- 2.02. Ikke bevidst benytte software, der er anskaffet enten på ulovlig eller uetisk vis.

- 2.03. Kun benytte kundens eller arbejdsgiverens ejendom som aftalt og kun med kundens eller arbejdsgiverens viden og samtykke.
- 2.04. Sikre at ethvert dokument, som de forlader sig på, har den nødvendige godkendelse af en bemyndiget person.
- 2.05. Hemmeligholde fortrolige oplysninger, som de har fået kendskab til gennem deres arbejde, hvor en sådan fortrolighed er i overensstemmelse med offentlighedens interesser og lovgivningen.
- 2.06. Identificere, dokumentere, føre bevis for og omgående rapportere til kunden eller arbejdsgiveren, hvis et projekt, efter deres opfattelse, sandsynligvis vil mislykkes, vise sig at være for dyrt, overtræde immatrielle rettigheder eller på anden måde være problematisk.
- 2.07. Identificere, dokumentere og rapportere til arbejdsgiveren eller kunden, hvis de bliver opmærksomme på problemer af samfundsmæssig interesse ved it-systemet eller tilhørende dokumentation.
- 2.08. Ikke acceptere eksterne arbejdsopgaver, som kan skade det arbejde, de udfører for deres primære arbejdsgiver.
- 2.09. Ikke bidrage til at modvirke deres arbejdsgivers eller kundes interesser, medmindre disse er i strid med højere etisk hensyn. I sådanne tilfælde skal arbejdsgiveren eller en anden passende myndighed informeres om dette etiske hensyn.

Princip 3: Produktet

It-folk skal sikre, at deres produkter og efterfølgende modifikationer opfylder de højeste mulige faglige standarder. I særdeleshed skal it-folk efterleve følgende:

- 3.01. Efterstræbe høj kvalitet, acceptable priser og en rimelig tidsplan samt sikre, at afvejninger om væsentlige modstridende hensyn er forstået og accepteret af arbejdsgiveren og kunden og er dokumenterede således, at brugeren og offentligheden kan tage stilling til dem.
- 3.02. Sikre forsvarlige og opnåelige mål og hensigter for alle projekter, som de arbejder på eller foreslår gennemført.
- 3.03. Identificere, beskrive og adressere etiske, økonomiske, juridiske og miljømæssige spørgsmål, som relaterer til et igangværende projekt.
- 3.04. Sikre at de er kvalificerede til at arbejde på de projekter, som de er, eller agter at blive, tilknyttet gennem den rette kombination af uddannelse, oplæring og erfaring.

- 3.05. Sikre at en passende fremgangsmåde bliver benyttet i forbindelse med projekter, som de arbejder på eller foreslår gennemført.
- 3.06. Arbejde efter faglige standarder, når sådanne er til rådighed, som er passende til den aktuelle opgave og kun fravige disse, hvor det er etisk eller teknisk begrundet.
- 3.07. Tilstræbe fuldt ud at forstå specifikationerne for det it-system, de arbejder med at udvikle.
- 3.08. Sikre at specifikationerne for det it-system, de arbejder med at udvikle, er veldokumenteret, tilfredsstillende brugernes krav og har opnået behørig godkendelse.
- 3.09. Sikre realistisk kvantitative estimater for pris, planlægning, timeforbrug, kvalitet og resultater for de projekter de arbejder på eller foreslår gennemført og angive en risikovurdering af disse estimater.
- 3.10. Sikre passende tests, debugging og vurdering af it-systemer og tilhørende dokumentation, som de arbejder på at udvikle.
- 3.11. Sikre passende dokumentation for ethvert projekt de er involveret i, deriblandt angivelse af betydningsfulde problemer, der er blevet fundet og hvilke løsninger, der er blevet anvendt.
- 3.12. Arbejde på at udvikle it-systemer og tilhørende dokumentation, der respekterer privatlivets fred for dem, der bliver berørt af it-systemet.
- 3.13. Være omhyggelig med kun at bruge nøjagtige data anskaffet på etisk og lovformelig vis og kun bruge data i overensstemmelse med den tilladelse, der er givet.
- 3.14. Vedligeholde datas integritet og være opmærksom på forældede eller mangelfulde data.
- 3.15. Behandle alle former for vedligeholdelse af it-systemer med samme professionalisme som ved nyudvikling

Princip 4: Dømmekraft

It-folk skal bevare integritet og selvstændighed i deres faglige bedømmelse. It-folk skal i særdeleshed efterleve følgende:

- 4.01. Afpasse alle tekniske bedømmelser efter behovet for at fremme og bevare menneskelige værdier.
- 4.02. Udelukkende godkende dokumenter som enten er udformet under

deres vejledning eller som ligger inden for deres kompetenceområde, og som de kan erklære sig enige i.

- 4.03. Bevare den faglige objektivitet i forhold til it-systemer eller tilhørende dokumentation, som de bliver bedt om at bedømme.
- 4.04. Ikke praktisere økonomisk bedrageri såsom bestikkelse, dobbelt fakturering eller anden upassende økonomisk praksis.
- 4.05. Orienter alle involverede parter, når der opstår interessekonflikter, som ikke på fornuftig vis kan undgås eller undviges.
- 4.06. Afslå at deltage som medlem eller rådgiver i en privat, statslig eller faglig gruppe, der tager sig af it-relaterede spørgsmål og hvor de selv, deres arbejdsgiver eller deres kunder kan have potentielle interessekonflikter, der ikke fremlagt.

Princip 5: Ledelse

Chefer og ledere inden for it skal tilslutte sig og fremme en etisk tilgang til ledelse af systemudvikling og -vedligeholdelse. Chefer og ledere inden for systemudvikling skal i særdeleshed efterleve følgende:

- 5.01. Sikre god ledelse af ethvert projekt, som de arbejder på. Heriblandt effektive procedurer for at fremme kvalitet og reducere risiko.
- 5.02. Sikre, at it-folk er informeret om standarder, før de stilles til ansvar for dem.
- 5.03. Sikre, at it-folk kender til arbejdsgiverens retningslinier og procedurer for beskyttelse af passwords, filer og information, som er fortrolig for arbejdsgiveren eller fortrolig for andre.
- 5.04. Kun tildele opgaver til medarbejdere efter at have taget både deres uddannelse og erfaring i betragtning samt ønsket om at udbygge denne uddannelse og erfaring.
- 5.05. Sikre realistisk kvantitative estimater på pris, planlægning, timeforbrug, kvalitet og resultater for projekter de arbejder på eller foreslår gennemført og angive en risikovurdering for disse estimater.
- 5.06. Kun tiltrække potentielle it-folk ved at angive fuldstændige og nøjagtige beskrivelser af ansættelsesforholdet.
- 5.07. Tilbyde retfærdig og berettiget løn eller vederlag.

- 5.08. Ikke uberettiget forhindre nogen i at tage et job, som personen er kvalificeret til.
- 5.09. Sikre, at der er en rimelig aftale vedrørende rettigheder til software, processer, forskning, dokumenter o.l., som en it-professionel har bidraget til.
- 5.10. Sørge for behørig behandling af beskyldninger om overtrædelser af en arbejdsgivers retningslinier eller af denne kodeks.
- 5.11. Ikke bede en it-professionel om at gøre noget, som er i strid med denne kodeks.
- 5.12. Ikke lade det komme nogen til skade, at de udtrykker etisk bekymring om et projekt.

Princip 6: Profession

It-folk skal fremme professionens integritet og omdømme i overensstemmelse med offentlighedens interesser. It-folk skal i særdeleshed efterleve følgende:

- 6.01. Hjælpe med at udvikle en organisationskultur, der fremmer etisk opførsel.
- 6.02. Fremme offentlighedens kendskab til systemudvikling.
- 6.03. Udvide kendskabet til systemudvikling ved passende deltagelse i faglige organisationer, møder og publikationer.
- 6.04. Yde støtte, i deres egenskab af medlemmer af en profession, til andre it-folk, der stræber efter at følge denne kodeks.
- 6.05. Ikke fremme egne interesser på bekostning af professionen, kunden eller arbejdsgiveren.
- 6.06. Efterleve alle love, der styrer deres arbejde, undtagen i de helt særlig tilfælde hvor overholdelse er uforeneligt med offentlighedens tarv.
- 6.07. Være præcise i angivelse af egenskaber for it-systemer, som de er i færd med at udvikle, og derved ikke alene undgå forkerte udtalelser, men også udtalelser som med rimelighed kan anses som spekulative, intetsigende, vildledende, misvisende eller tvivlsomme.
- 6.08. Tage ansvar for at påvise, korrigere og rapportere fejl i software og den tilhørende dokumentation, som de arbejder på at udvikle.

- 6.09. Sikre at kunder, arbejdsgivere og rådgivere kender til it-folks forpligtelse overfor denne kodeks for etik og adfærd og til de konsekvenser, der følger af en sådan forpligtelse.
- 6.10. Undgå tilknytning til virksomheder og organisationer, som er i konflikt med denne kodeks.
- 6.11. Anerkende at overtrædelser af denne kodeks er i uoverensstemmelse med arbejdet som it-professionel.
- 6.12. Udtrykke bekymring over for de involverede, når der konstateres væsentlige overtrædelser af denne kodeks, medmindre dette er umuligt, vil virke modsat hensigten eller er forbundet med fare.
- 6.13. Rapportere væsentlige overtrædelser af denne kodeks til rette myndighed, når det står klart, at en dialog med de involverede ikke er mulig, vil virke modsat hensigten eller er forbundet med fare.

Princip 7: Kollegaer

It-folk skal være rimelige overfor deres kollegaer og støtte dem. It-folk skal i særdeleshed efterleve følgende:

- 7.01. Opmuntre kollegaer til at følge denne kodeks.
- 7.02. Hjælpe kollegaer i deres faglige udvikling.
- 7.03. Fuldt ud anerkende arbejde udført af andre og afstå fra at tage æren for arbejde udført af andre.
- 7.04. Vurdere andres arbejde på en objektiv, oprigtig og veldokumenteret måde.
- 7.05. Lytte oprigtigt til en kollegas meninger, bekymringer eller klager.
- 7.06. Hjælpe kollegaer til at kende gældende standarder for arbejdsprocedurer til bunds, deriblandt fremgangsmåder og procedurer for beskyttelse af password, filer og andre fortrolige informationer og sikkerhedsforanstaltninger generelt.
- 7.07. Ikke blande sig urimeligt i en kollegas karriere. Bekymring for arbejdsgiveren, kunden eller offentlighedens tarv, kan dog tvinge it-folk til, i god tro, at stille spørgsmålstejn ved en kollegas kompetence.
- 7.08. Indhente råd fra andre it-professionelle med kompetence inden for området i situationer uden for eget kompetenceområde.

Princip 8: Selv

It-folk skal deltage i en livslang læringsproces i deres udøvelse af professionen, og de skal fremme en etisk indstilling til professionens udførelse. It-folk skal i særdeleshed vedvarende bestræbe sig på at:

- 8.01. Fremme deres kendskab til nye metoder inden for analyse, specifikation, design, udvikling, vedligeholdelse og test af it-systemer og tilhørende dokumentation, tillige med styring af udviklingsprocessen.
- 8.02. Forbedre deres evne til at skabe sikre, pålidelige og brugbare it-systemer til en rimelig pris og inden for en rimelig tidsramme.
- 8.03. Forbedre deres evne til at producere nøjagtig, informativ og vel-skreven dokumentation.
- 8.04. Forbedre deres forståelse for it-systemet og tilhørende dokumentation, som de arbejder på at udvikle, samt af det miljø, hvor it-systemet skal benyttes.
- 8.05. Forbedre deres kendskab til relevante standarder og til den lovgivning, der gælder for det it-system og tilhørende dokumentation, som de arbejder på at udvikle.
- 8.06. Forbedre deres kendskab til denne kodeks, dens fortolkning og dens anvendelse i deres arbejde.
- 8.07. Ikke behandle nogen urimeligt på grund af irrelevante fordomme.
- 8.08. Ikke påvirke andre til at foretage handlinger, som indebærer et brud på denne kodeks.
- 8.09. Anerkende at personlige overtrædelser af denne kodeks, er i uoverensstemmelse med arbejdet som it-professionel.

Oversættelse PROSA - Forbundet af it-professionelle af Signe Poppenbøll Hansen.
Review af Steffen Stripp og Peter Ussing

Denne kodeks er er en oversættelse af den engelske tekst som er lavet af følgende organisationer og personer og underlagt ophavsretslig beskyttelse som nævnt nedenfor.

„This Code was developed by the ACM/IEEE-CS joint task force on Software Engineering Ethics and Professional Practices (SEPP):“

Executive Committee: Donald Gotterbarn (Chair), Keith Miller and Simon Rogerson;

Members: Steve Barber, Peter Barnes, Ilene Burnstein, Michael Davis, Amr El-Kadi, N. Ben Fairweather, Milton Fulghum, N. Jayaram, Tom Jewett, Mark Kanko, Ernie Kallman, Duncan Langford, Joyce Currie Little, Ed Mechler, Manuel J. Norman, Douglas Phillips, Peter Ron Prinzivalli, Patrick Sullivan, John Weckert, Vivian Weil, S. Weisband and Laurie Honour Werth.

“This Code may be published without permission as long as it is not changed in any way and it carries the copyright notice. Copyright (c) 1999 by the Association for Computing Machinery, Inc. and the Institute for Electrical and Electronics Engineers, Inc.”

Den originale engelske version kan findes her:

<http://www.acm.org/serving/se/code.htm>

PROSA

FORBUNDET AF IT-PROFESSIONELLE